

ORIGINAL ARTICLE

Exploring the Study Habits of University of Isfahan Students According to Gender, Academic Year, and Field of Study

Bahareh Khorasani¹, Ahmad Reza Nasr Isfahani^{2*}, Yasamin Abedini³

1. Master's student in Educational Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.
2. Professor of Educational Sciences. University of Isfahan, Isfahan, Iran.
3. Associate Professor of Educational Sciences. University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Correspondence:

Ahmad Reza Nasr Isfahani
Email: ARNasr@edu.ui.ac.ir

Receive Date: 22/Dec/2025

Revise Date: 07/Feb/2026

Accepted: 28/Feb/2026

Publish Date: 21/Mar/2026

How to cite

Khorasani, B., NasrIsfahani, A.R. & Abedini, Y. (2026). Exploring the Study Habits of University of Isfahan Students According to Gender, Academic Year, and Field of Study. *New Studies in Educational Sciences*, 2 (1), 47-60. (<https://doi.org/10.30473/ns.2026.78149.1060>)

ABSTRACT

The purpose of this study is Exploring the Study Habits of University of Isfahan Students According to Gender, Academic Year, and Field of Study. This study is descriptive-survey in nature. The statistical population includes all third and fourth-year undergraduate students at the University of Isfahan, who were studying Education, Counseling, Civil Engineering, and Surveying in the academic year 2024-2025. The sampling method for this research is census. The Palsane and Sharma Study Habits Questionnaire was used for data collection. A total of 223 individuals responded to the questionnaire. The SPSS version 27 software was used for data analysis. The findings indicated that the average study habits of the University of Isfahan students are at a moderate level ($M=47.87$). Regarding the gender variable, a significant difference was found between men and women only in the mean scores of the Note-taking and Memory components; specifically, the mean scores for these components were higher in women than in men. In terms of academic year, only the difference in health means between third-year and fourth-year students was significant; more precisely, the average health score of fourth-year students was higher than that of third-year students. Concerning the field of study, a significant difference in memory means was observed between the Educational Sciences-Civil Engineering and Educational Sciences-Surveying groups; in other words, the mean memory score in Educational Sciences was higher than in Civil Engineering and Surveying. Ultimately, given the gap between the current situation and the ideal level, it is necessary to develop targeted programs to improve students' study habits.

KEYWORDS

Study habits, Students, University of Isfahan.

مطالعات نوین در علوم تربیتی

سال دوم، شماره یکم، پیاپی چهارم، بهار ۱۴۰۵ (۴۷-۶۰)

<https://doi.org/10.30473/ns.2026.78149.1060>

«مقاله پژوهشی»

بررسی عادات‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی

بهاره خراسانی^۱، احمدرضا نصرافشانی^{۲*}، یاسمین عابدینی^۳

چکیده

هدف این پژوهش بررسی وضعیت عادات‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی است. پژوهش از نوع توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری کلیه دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی دانشگاه اصفهان که در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ در رشته‌های علوم تربیتی، مشاوره، عمران و نقشه‌برداری مشغول به تحصیل بودند. روش نمونه‌گیری این پژوهش سرشماری است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی عادات‌های مطالعه پالسانی و شارما استفاده شد. در مجموع ۲۲۳ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد میانگین عادات‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان در وضعیت متوسطی قرار دارد ($M=47/87$). در بررسی متغیر جنسیت، تنها متوسط مولفه‌های یادداشت کردن و حافظه در بین زنان و مردان تفاوت معناداری دارد به عبارت دقیق‌تر، میانگین مولفه‌ی یادداشت کردن و حافظه در زنان بالاتر از مردان است. در بررسی متغیر سنوات تحصیلی، فقط تفاوت میانگین تندرستی در بین دانشجویان سال سوم و چهارم معنادار است به عبارت دقیق‌تر، متوسط مولفه‌ی تندرستی در بین دانشجویان سال چهارم بیشتر از دانشجویان سال سوم است. در بررسی متغیر رشته تحصیلی میانگین حافظه بین دو رشته علوم تربیتی - عمران و علوم تربیتی - نقشه‌برداری تفاوت معناداری دارند به عبارتی، میانگین حافظه در رشته علوم تربیتی بیشتر از عمران و نقشه‌برداری است. در نهایت، با توجه به فاصله وضعیت موجود با سطح ایده‌آل، تدوین برنامه‌های هدفمند جهت ارتقای عادات‌های مطالعه دانشجویان ضروری است.

واژه‌های کلیدی

عادات‌های مطالعه، دانشجویان، دانشگاه اصفهان.

۱. دانشجوی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
۲. استاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

نویسنده مسئول:

احمدرضا نصرافشانی

رایانامه: ARNasr@edu.ui.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

استناد به این مقاله:

خراسانی، بهاره؛ نصرافشانی، احمدرضا و عابدینی، یاسمین. (۱۴۰۵). بررسی عادات‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی. *مطالعات نوین در علوم تربیتی*، ۲(۱)، ۴۷-۶۰ (<https://doi.org/10.30473/ns.2026.78149.1060>)

مقدمه

نظام آموزش عالی نقش بنیادین در توسعه سرمایه انسانی و پیشبرد مرزهای دانش ایفا می‌کند. در این میان دانشجوی به عنوان عنصر اصلی فرایند آموزش با فراگیری علوم تخصصی بستر نوآوری و پیشرفت های آتی جامعه را فراهم می‌سازد بنابراین توجه به مسائل و مشکلات دانشجویان اهمیت بسزایی دارد. یکی از مهم ترین مسائلی که باید به آن توجه شود، بحث عملکرد تحصیلی دانشجویان است که تحت تاثیر عوامل متعددی قرار دارد و یکی از این عوامل عادت‌های مطالعه^۱ است؛ با وجود این نکته یکی از مشکلاتی که در نظام‌های آموزشی وجود دارد، آشنا نبودن دانشجویان با عادت‌های مطالعه کارآمد است.

تعاریف متفاوتی برای عادت های مطالعه بیان شده است. طبق نظر داس و موکرژی^۲ (۲۰۲۵) عادت زمانی شکل می‌گیرد که افراد به طور مداوم و یکنواخت یک رفتار را تکرار کنند بنابراین، عادت به معنای تکرار منظم یک کار یا رفتار توسط یک فرد است. مطالعه، به کارگیری زمان و انرژی در فرآیند کسب دانش است پس اصطلاح عادت مطالعه به معنای پیگیری منظم و برنامه‌ریزی شده یک برنامه مطالعاتی و همچنین تلاش مداوم برای اختصاص دادن انرژی کامل در فرآیند یادگیری است. به نظر شارما و ویاس^۳ (۲۰۱۶) عادت‌های مطالعه همان روش‌های مطالعه است؛ چه سیستماتیک باشد، چه نباشد؛ چه کارآمد باشد چه نباشد. رادر و بحت^۴ (۲۰۲۰) عادت‌های مطالعه را این گونه تعریف می‌کنند که عادات مطالعه فعالیت‌های یادگیری است که توسط فراگیران برای بهبود یادگیری انجام می‌شود. عادت‌های خوب و مطلوب مطالعه در برگرفته مهارت‌های مفیدی است به طوری که، کاربرد ماهرانه این مهارت‌ها و فنون مطالعه، مطالعه را آسان تر، سریع تر و لذت بخش تر می‌کند و علاوه بر آن خواننده نگرش مثبت و مطلوبی نسبت به مطالعه پیدا می‌کند و به مطالعه بیشتر می‌پردازد و زمان کمتری برای یادگیری مطالب اختصاص می‌دهد (بالدریج^۵، ترجمه سیف، ۱۴۰۱). مهارت‌های مطالعه و یادگیری راهی برای کدگذاری، ذخیره سازی، نگهداری و بازیابی اطلاعات با استفاده از فعالیت‌های مختلف مانند مدیریت زمان، تعیین هدف، اولویت‌های مطالعه، حافظه و انگیزه است و این مهارت‌ها نقش مهمی در کاهش خستگی و اضطراب، صرفه جویی زمان، افزایش انگیزش، بهبود یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌شود (متولی و همکاران، ۲۰۲۱).

از نظر پالسانی و شارما^۶ (۱۹۸۹) عادت‌های مطالعه ۸ مولفه دارد که شامل: تقسیم‌بندی زمان، شرایط فیزیکی برای مطالعه، توانایی خواندن، یادداشت کردن، عوامل موثر در انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی است. که هر کدام به اختصار توضیح داده می‌شود:

- ۱- تقسیم‌بندی زمان: منظور از تقسیم‌بندی زمان مدیریت زمان است. مدیریت زمان به دانشجویان کمک می‌کند که از قبل برای مطالعه، تکالیف و رویدادهای آینده برنامه‌ریزی کنند و آنها را اولیت‌بندی کنند؛ این عامل مهمی در سازماندهی دانشجویان و پرهیز از تعلل و در نهایت موفقیت تحصیلی است (سیریل^۷، ۲۰۱۵).
- ۲- شرایط فیزیکی برای مطالعه: شرایط فیزیکی مطالعه اهمیت بسیار زیادی دارد. این شرایط تاثیر زیادی بر تمرکز و یادگیری می‌گذارد. محیط مطالعه باید آرام و ساکت باشد دما و نور مناسبی داشته باشد همچنین میز و صندلی مطالعه استاندارد باشد.
- ۳- توانایی خواندن: افراد باید بتوانند معنای مطالبی که می‌خوانند را درک کنند و متوجه منظور آن بشوند. و همچنین باید تلاش کنند خلاصه‌ای از مطالبی را که در حین خواندن متوجه می‌شوند را ذهن حفظ کنند و آن را به یاد آورند.
- ۴- یادداشت کردن: یادداشت‌برداری به معنای انتخاب و ثبت نکات مهم هنگام شنیدن سخنرانی یا مطالعه است (قاپچی پور، ۱۳۸۸). یادداشت‌برداری به افراد این امکان را می‌دهد که اطلاعاتی را که نیاز دارند به صورت خلاصه یادداشت کنند و بعدا از آن استفاده کنند.
- ۵- عوامل موثر در انگیزش یادگیری: انگیزه یادگیری به باورهای افراد در مورد توانایی یادگیری و میزان ارزش و علاقه آنها به فعالیت‌های یادگیری اشاره دارد (کرامارسکی و می‌کالسکی^۸، ۲۰۰۹).
- ۶- حافظه: مهارت‌های مطالعه به یادگیرندگان کمک می‌کند که چگونه مطالب جدیدی که می‌آموزند را با مطالب و اطلاعاتی که از قبل آموخته‌اند ترکیب کنند تا یادگیری معناداری به دست بیاید و مطالب به خوبی در حافظه دراز مدت ذخیره شود.
- ۷- برگزاری امتحانات: منظور از برگزاری امتحانات آمادگی فراگیران برای امتحان و استفاده از نتایج امتحان است.
- ۸- تندرستی: فردی که جسم سالمی دارد انرژی بیشتری برای

5. Baldridge
6. Palsane, Sharma
7. Cyril
8. Kramarski, Michalsky

1. study habits
2. Das, Mukherjee
3. Sharma and Vyas
4. Rather and Bhat

مطالعه دارد تا بتواند در امتحانات موفقیت لازم را به دست بیاورد. همچنین فردی که دارای سلامت روان است نیز بهتر مطالعه می‌کند و در نتیجه عملکرد بهتری دارد.

مطالعاتی در این حوزه در داخل و خارج از ایران صورت گرفته است که به اختصار به آن پرداخته می‌شود:

پژوهش مطالعه کوشان و حیدری (۱۳۸۳) نشان داد عادت‌های مطالعه دانشجویان کیفیت مطلوبی ندارد و پسران در حافظه نسبت به دختران وضعیت بهتری دارند. مطالعه‌ی فریدونی مقدم و چراغیان (۱۳۸۷) نشان داد میان عادت‌های مطالعه دانشجویان و عملکرد تحصیلی آن‌ها ارتباط مثبت، ضعیف و معنی‌داری وجود دارد و وضعیت عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان در حد متوسط بود و دانشجویانی که ترم بالاتر بودند عادت مطالعه مناسب‌تری داشتند. پژوهش ترشیزی و همکاران (۱۳۹۱) نشان داد میان عادت‌های مطالعه افراد و عملکرد تحصیلی آنها ارتباط مثبت، ضعیف و معناداری وجود دارد و وضعیت عادت مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در حد متوسط بود و تفاوت معناداری در عادت‌های مطالعه بین دو جنس یافت نشد ولی دختران در یادداشت‌برداری وضعیت مطلوب‌تری داشتند و همچنین سال تحصیلی با برگزاری امتحانات و حافظه ارتباط معناداری داشت. مطالعه‌ی هاشمیان و هاشمیان (۱۳۹۳) که به مقایسه عادت‌های مطالعه دانشجویان کتابداری دانشگاه اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان پرداخته بود نشان داد میانگین نمره عادت‌های مطالعه دانشجویان در دو دانشگاه باهم تفاوت معناداری نداشت، میان جنسیت و سال تحصیلی و عادت‌های مطالعه رابطه‌ای وجود نداشت. مطالعه زارعزاده و رسول‌آبادی (۱۳۹۴) نشان داد وضعیت عادت‌های مطالعه دانشجویان علوم پزشکی کردستان در حد متوسط بود و دانشجویان دختر در یادداشت‌برداری و تندرستی نسبت به پسران برتری داشتند. پژوهش مدملی و همکاران (۱۳۹۴) نشان داد عادت مطالعه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علم پزشکی دزفول نسبتاً مطلوب است و که میان سال تحصیلی و عادت مطالعه ارتباط وجود دارد. مطالعه‌ی علیمحمدی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد بین عادت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود داشت و عادت مطالعه دانشجویان پرستاری همدان متوسط بود. پژوهش یمین فیروز و همکاران (۱۳۹۸) نشان داد

عادت مطالعه دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه بابل در سطح متوسطی قرار داشت، میان جنسیت و عادت‌های مطالعه رابطه‌ای وجود نداشت و عادت‌های مطالعه در رشته‌های مختلف یکسان بود. پژوهش خان^۱ (۲۰۱۶) نشان داد جنسیت تأثیر معناداری بر عادت مطالعه آزمودنی‌ها داشت. مطالعه‌ی بحت، خاندای^۲ (۲۰۱۶) نشان داد عادت مطالعه دانشجویان دختر کمی بالا تر از پسران بود. مطالعه‌ی نیر، کولکارنی^۳ (۲۰۲۰) نشان داد میان عادت مطالعه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. پژوهش کاستیلو و همکاران^۴ (۲۰۲۳) نشان داد در میان یادگیری ترکیبی بین عادت مطالعه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان سال آخر متوسطه رابطه‌ی معناداری وجود دارد. مطالعه‌ی سانتوس جی آر، ویلارین^۵ (۲۰۲۳) نشان داد که رابطه‌ای بین سن و عادت مطالعه وجود ندارد. همچنین بین درآمد ماهانه خانواده و عادت مطالعه رابطه وجود ندارد. پژوهش تاگود و واله^۶ (۲۰۲۳) نشان داد عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تحت تأثیر عوامل زیادی است که یکی از آنها عادت مطالعه دانش‌آموزان است. مطالعه‌ی یاداو^۷ (۲۰۲۴) نشان داد میان عادت مطالعه دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی آنها در موضوع ریاضی ارتباط مثبت مستقیمی دارد.

با توجه به پیشینه پژوهش، پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه عادت‌های مطالعه بیشتر بر روی دانشجویان علوم پزشکی بوده و دانشجویان علوم پایه، فنی مهندسی و علوم انسانی نادیده گرفته شده است و تاکنون مطالعه مشابهی در این مورد صورت نگرفته است. هدف پژوهش حاضر بررسی عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی است. پژوهش حاضر در پی پاسخ به دو سوال زیر می‌باشد:

۱- عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان چگونه است؟

۲- با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی چه تفاوت‌هایی میان عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان وجود دارد؟

روش

پژوهش از نوع توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری کلیه دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی دانشگاه اصفهان که در

5. Santos Jr, Villarin
6. Tagud, Valle
7. Yadav

1. khat
2. Bhat, Khandai
3. Nair, Kulkarni
4. Castillo

همکاران (۲۰۲۳) از این پرسشنامه استفاده کردند. دارای ۴۵ گویه و ۸ مقیاس است که شامل: تقسیم‌بندی زمان، شرایط فیزیکی مطالعه، توانایی خواندن، یادداشت کردن، عوامل موثر بر انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی می‌باشد. و نظر پاسخ دهندگان را در یک طیف لیکرت سه‌درجه‌ای (همیشه، بعضی اوقات، هرگز) ارزیابی می‌کند. حداکثر نمره به‌دست آمده ۹۰ است. نمره بالاتر نشانگر عادت‌های مطالعه خوب است. علمدارلو و همکاران (۱۳۹۶) ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۷۳ گزارش کرده‌اند. سیفی و آیتی (۱۳۹۹) ضریب پایایی پرسشنامه را از طریق روش دونیمه کردن ۰/۷۰ گزارش کردند. تحلیل یافته‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ انجام شد. و از مشخصه‌های آماری فراوانی و درصد برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی از معیارهای آماری شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، بیشترین مقدار و کمترین مقدار و از آزمون‌های آزمون تی-مستقل، آزمون تحلیل واریانس، آزمون ولج، آزمون ناپارامتری کروسکال-والیس استفاده شد.

یافته‌ها

قبل از پرداختن به پاسخ سوالات پژوهش توضیحاتی در مورد نمونه مورد مطالعه ارائه می‌شود. در نمونه مورد مطالعه ۷۶ نفر (۳۴/۱ درصد) مرد و ۱۴۷ نفر (۶۵/۹ درصد) زن حضور دارند همچنین ۶۱ نفر (۲۷/۴ درصد) رشته مشاوره، ۵۷ نفر (۲۵/۶ درصد) رشته علوم تربیتی، ۶۰ نفر (۲۶/۹ درصد) رشته عمران و ۴۵ نفر (۲۰ درصد) رشته نقشه‌برداری حضور دارند و ۱۱۶ نفر (۵۲ درصد) سال سوم و ۱۰۷ نفر (۴۸ درصد) سال چهارم هستند.

عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان چگونه است؟ سوال اول:

در جدول ۱ آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه آورده شده است. با توجه به ماکزیمم نمره‌ی هر مولفه و میانگین‌های به دست آمده می‌توان به طور کلی نتیجه گرفت وضعیت دانشجویان تقریباً در تمام مولفه‌ها متوسط است و همچنین نمره‌ی کل پرسشنامه عادت‌های مطالعه ۹۰ است و میانگین عادت‌های مطالعه دانشجویان ۴۷/۸۷ است پس می‌توان نتیجه گرفت؛ عادت‌های مطالعه دانشجویان در وضعیت متوسطی قرار دارد.

سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ در رشته‌های علوم تربیتی، مشاوره، عمران و نقشه‌برداری مشغول به تحصیل بودند. دلیل انتخاب گروه علوم تربیتی این است که گروه آموزشی محقق است و علاوه بر آن انتظار می‌رود، همکاری بهتری در پژوهش داشته باشند. گروه دیگری که با گروه علوم تربیتی از نظر تعداد هیات علمی و دانشجویان تقریباً در یک سطح است، گروه مشاوره است. و از میان دانشکده‌های فنی مهندسی دانشکده عمران و نقشه‌برداری انتخاب شد. دلیل انتخاب این دو گروه این است که از نظر تعداد هیات علمی و دانشجویان به گروه علوم تربیتی و مشاوره نزدیک است و مانند این دو رشته، جزو رشته‌های خوب و پرتعداد است. روش نمونه‌گیری این پژوهش سرشماری است. در ابتدا پژوهشگر در نظر داشت دو کلاس از هر گروه را انتخاب کند به طوری که یک کلاس مربوط به دانشجویان سال سوم و یک کلاس مربوط به دانشجویان سال چهارم باشد. در آخر پژوهشگر ۲ کلاس از گروه علوم تربیتی و مشاوره و ۸ کلاس از گروه عمران و ۴ کلاس از گروه نقشه‌برداری انتخاب کرد. دلیل افزایش تعداد کلاس‌های انتخاب شده گروه‌های عمران و نقشه‌برداری، پایین بودن میزان حضور دانشجویان این دو گروه در کلاس‌ها بود. دلیل انتخاب دانشجویان سال سوم و چهارم این است که آنها در خلال تجربه متوجه شده‌اند که چگونه باید مطالعه کنند تا ثمرات بهتری برای آنان داشته باشد. پژوهشگر با هماهنگی اساتید همراه با پذیرایی در کلاس‌های آنان حضور پیدا کرد و پرسشنامه‌ی مربوطه را توزیع کرد. برای ترغیب دانشجویان به همکاری با پژوهشگر در پایان پرسشنامه، به آنان اطلاع داد که در صورت تمایل نتیجه پرسشنامه‌ی مربوطه برایشان ارسال می‌شود و همین انگیزه‌ای شد که دانشجویان پرسشنامه را با دقت بیشتری تکمیل کنند. در مجموع ۲۲۳ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند.

ابزارها

برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی عادت‌های مطالعه پالسانی و شارما استفاده شد که توسط خبرگان برای این پژوهش مناسب تشخیص داده شد. این پرسشنامه در سال ۱۹۸۹ تدوین شده و توسط کرمی (۱۳۸۷) در ایران هنجاریابی شده است (همتی علمدارلو و همکاران، ۱۳۹۶). و در سال‌های بعد مجدد بازبینی و استفاده شده است. برای مثال یمن فیروز و همکاران (۱۳۹۸)، بخت، خاندانی (۲۰۱۶)، کاستیلو و همکاران (۲۰۲۳)، کهنسال و

جدول ۱. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه

عادت‌های مطالعه	میانگین	ماکزیمم نمره* پرسشنامه	میان	مد	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشی‌دگی
تقسیم‌بندی زمان	۵/۳۴	۱۰	۵	۵	۲/۰۷	۰	۱۰	۰/۰۰۵	-۰/۳۷۷
وضعیت فیزیکی	۵/۰۹	۱۲	۵	۵	۱/۷۳	۰	۹	-۰/۲۶۶	-۰/۳۰۴
توانایی خواندن	۸/۳۵	۱۶	۸	۸	۲/۲۲	۳	۱۵	۰/۱۶۴	-۰/۲۲۷
یادداشت کردن	۳/۲۴	۶	۳	۳	۱/۶۶	۰	۶	-۰/۱۴۶	-۰/۷۴۶
انگیزش یادگیری	۷/۶۳	۱۲	۸	۹	۲/۰۴	۲	۱۲	-۰/۲۱۸	-۰/۲۱۸
حافظه	۴/۴۵	۸	۵	۵	۱/۴۴	۱	۸	-۰/۱۶۲	-۰/۴۰۲
برگزاری امتحانات	۱۰/۸۰	۲۰	۱۱	۱۲	۲/۵۴	۳	۱۷	-۰/۰۸۷	-۰/۱۴۲
تندرستی	۳/۰۴	۶	۳	۳	۱/۴۵	۰	۶	۰/۰۸۸	-۰/۴۷۵
عادت‌های مطالعه	۴۷/۸۷	۹۰	۴۸	۴۱	۹/۲۸	۱۵	۷۳	-۰/۱۱۷	۰/۲۵۸

جنسیت

در جدول شماره ۲ آمار توصیفی مربوط به عادت‌های مطالعه به تفکیک جنسیت گزارش شده است به منظور آزمون مقایسه عادت‌های مطالعه در بین زنان و مردان لازم است همگونی واریانس عادت‌های مطالعه براساس جنسیت مورد بررسی قرار گیرد.

با توجه به جنسیت، سنوات تحصیلی و رشته تحصیلی چه تفاوت‌هایی میان عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان وجود دارد؟
سوال دوم:

جدول ۲. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه به تفکیک جنسیت

عادت‌های مطالعه	جنسیت	تعداد	میانگین	میان	مد	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشی‌دگی
تقسیم‌بندی زمان	مرد	۷۶	۵/۱۵	۵	۴	۲/۰۶	۰	۱۰	۰/۱۶۵	-۰/۱۹۵
	زن	۱۴۷	۵/۴۴	۵	۵	۲/۰۸	۰	۱۰	-۰/۰۷۶	-۰/۳۹۵
وضعیت فیزیکی	مرد	۷۶	۴/۸۷	۵	۶	۱/۸۲	۱	۸	-۰/۴۱۲	-۰/۶۶۹
	زن	۱۴۷	۵/۲۰	۵	۵	۱/۶۸	۰	۹	۰/۳۱۷	-۰/۱۲۰
توانایی خواندن	مرد	۷۶	۸/۵۴	۸/۵	۸	۲/۲۲	۳	۱۳	-۰/۱۳۲	-۰/۲۲۴
	زن	۱۴۷	۸/۲۶	۸	۹	۲/۲۲	۳	۱۵	۰/۳۱۷	-۰/۱۲۰
یادداشت کردن	مرد	۷۶	۲/۸۲	۳	۲	۱/۷۴	۰	۶	۰/۱۵۱	-۰/۹۰۲
	زن	۱۴۷	۳/۴۶	۳/۸۹	۳	۱/۵۹	۰	۶	-۰/۲۶۹	-۰/۴۹۶
انگیزش یادگیری	مرد	۷۶	۷/۵۸	۸	۶	۲/۰۸	۲	۱۲	-۰/۰۰۱	-۰/۳۱۷
	زن	۱۴۷	۷/۶۵	۸	۹	۲/۰۳	۲	۱۲	-۰/۳۳۸	-۰/۱۱۲
حافظه	مرد	۷۶	۴/۱۱	۴	۴	۱/۴۶	۱	۷	-۰/۰۵۵	-۰/۳۵۷
	زن	۱۴۷	۴/۶۳	۵	۵	۱/۴۱	۱	۸	-۰/۲۰۵	-۰/۳۷۱
برگزاری امتحانات	مرد	۷۶	۱۰/۸۴	۱۱	۱۲	۲/۴۳	۳	۱۶	-۰/۸۴۷	۱/۰۴۰
	زن	۱۴۷	۱۰/۷۸	۱۱	۱۰	۲/۶۰	۵	۱۷	۰/۲۳۱	-۰/۵۴۶
تندرستی	مرد	۷۶	۲/۹۵	۳	۲	۱/۶۹	۰	۶	۰/۲۹۰	-۰/۶۲۱
	زن	۱۴۷	۳/۰۹	۳	۳	۱/۳۲	۰	۶	-۰/۰۵۸	-۰/۴۹۰
عادت‌های مطالعه	مرد	۷۶	۴۶/۶۳	۴۶	۵۱	۹/۹۲	۱۵	۶۹	-۰/۲۷۸	۰/۸۲۳
	زن	۱۴۷	۴۸/۵۱	۴۹	۴۱	۸/۹۰	۲۵	۷۳	۰/۰۴۳	-۰/۲۸۵

آزمون ولج و برای متغیرهای تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و به طور کلی عادت‌های مطالعه از آزمون تی مستقل استفاده خواهد شد.

در جدول ۳ آزمون همگونی واریانس براساس جنسیت گزارش شده است. بر اساس یافته‌ها فقط واریانس تندرستی براساس جنسیت متفاوت است ($P < 0.05$) و برای سایر متغیرها، فرض همگنی واریانس‌ها تایید می‌شود ($P > 0.05$). لذا جهت مقایسه عادت‌های مطالعه در بین زنان و مردان برای متغیر تندرستی از

جدول ۳. آزمون همگونی واریانس براساس جنسیت

عادت‌های مطالعه	آزمون لون	سطح معناداری
تقسیم‌بندی زمان	۰/۰۱۶	۰/۹۰۱
وضعیت فیزیکی	۱/۰۲۲	۰/۳۱۳
توانایی خواندن	۰/۰۳۹	۰/۸۴۳
یادداشت کردن	۱/۵۲۳	۰/۲۱۹
انگیزش یادگیری	۰/۰۳۰	۰/۸۶۳
حافظه	۰/۰۸۸	۰/۷۶۶
برگزاری امتحانات	۱/۸۱۷	۰/۱۷۹
تندرستی	۵/۹۲۳	۰/۰۱۶
عادت‌های مطالعه	۰/۱۶۸	۰/۶۸۲

که متوسط مولفه‌های یادداشت کردن و حافظه در بین زنان و مردان تفاوت معناداری دارد ($P < 0.05$). به عبارت دقیق‌تر، میانگین یادداشت کردن و حافظه در زنان بالاتر از مردان است.

در جدول ۴ آزمون مقایسه میانگین عادت‌های مطالعه براساس جنسیت انجام شده است. بر اساس یافته‌های این جدول می‌توان نتیجه گرفت متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، انگیزش یادگیری، برگزاری امتحانات، تندرستی و عادت‌های مطالعه برای مردان و زنان تفاوت معناداری ندارد ($P > 0.05$). در حالی

جدول ۴. آزمون مقایسه میانگین عادت‌های مطالعه براساس جنسیت

عادت‌های مطالعه	آزمون تی مستقل	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان	
				کران پایین	کران بالا
تقسیم‌بندی زمان	-۰/۹۶۹	۲۲۱	۰/۳۳۴	-۰/۸۶	۰/۲۹
وضعیت فیزیکی	-۱/۳۷۷	۲۲۱	۰/۱۷۰	-۰/۸۲	۰/۱۵
توانایی خواندن	۰/۸۹۹	۲۲۱	۰/۳۷۰	-۰/۳۴	۰/۹۰
یادداشت کردن	-۲/۷۸۲	۲۲۱	۰/۰۰۶	-۱/۱۰	-۰/۱۹
انگیزش یادگیری	-۰/۲۵۷	۲۲۱	۰/۷۹۸	-۰/۶۴	۰/۵۰
حافظه	-۲/۶۰۴	۲۲۱	۰/۰۱۰	-۰/۹۲	-۰/۱۳
برگزاری امتحانات	۰/۱۷۳	۲۲۱	۰/۸۶۳	-۰/۶۵	۰/۷۷
عادت‌های مطالعه	-۱/۴۳۰	۲۲۱	۰/۱۵۴	-۴/۴۸	۰/۷۱
عادت‌های مطالعه	آزمون ولج	درجه آزادی	سطح معناداری	کران پایین	کران بالا
تندرستی	-۰/۶۳۹	۱۲۳/۴۵	۰/۵۲۴	-۰/۵۸	۰/۳۰

مقایسه عادت‌های مطالعه در بین سال سوم و چهارم لازم است همگونی واریانس عادت‌های مطالعه براساس سال تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

سنوآت تحصیلی

در جدول ۵ آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه به تفکیک سنوآت تحصیلی گزارش شده است. به منظور آزمون

جدول ۵. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه به تفکیک سنوات تحصیلی

عادت‌های مطالعه	سال	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشی‌دگی
تقسیم‌بندی زمان	سوم	۱۱۶	۵/۲۶	۵	۴	۲/۰۴	۰	۱۰	۰/۱۰۷	-۰/۴۴۰
	چهارم	۱۰۷	۵/۴۳	۵	۵	۲/۱۱	۰	۱۰	-۰/۱۰۲	-۰/۲۵۷
وضعیت فیزیکی	سوم	۱۱۶	۵/۲۱	۵	۵	۱/۶۷	۱	۹	-۰/۲۹۲	-۰/۲۲۴
	چهارم	۱۰۷	۴/۹۶	۵	۵	۱/۷۹	۰	۹	-۰/۲۲۲	-۰/۳۵۷
توانایی خواندن	سوم	۱۱۶	۸/۴۲	۸	۸	۲/۳۰	۴	۱۴	۰/۲۱۵	-۰/۶۶۶
	چهارم	۱۰۷	۸/۲۸	۸	۸	۱/۴۲	۳	۱۵	۰/۰۸	۰/۴۰۳
یادداشت کردن	سوم	۱۱۶	۳/۴۴	۴	۴	۱/۶۶	۰	۶	-۰/۳۴۷	-۰/۴۹۰
	چهارم	۱۰۷	۳/۰۳	۳	۳	۱/۶۵	۰	۶	۰/۰۶۱	-۰/۸۴۰
انگیزش یادگیری	سوم	۱۱۶	۷/۷۷	۸	۹	۱/۹۴	۲	۱۲	-۰/۳۲۲	-۰/۳۱۲
	چهارم	۱۰۷	۷/۴۷	۷/۳۳	۹	۲/۱۴	۲	۱۲	-۰/۰۹۸	-۰/۱۲۴
حافظه	سوم	۱۱۶	۴/۳۵	۴	۴	۱/۴۵	۱	۷	-۰/۱۳۰	-۰/۳۵۷
	چهارم	۱۰۷	۴/۵۶	۵	۵	۱/۴۴	۱	۸	-۰/۲۰۰	-۰/۴۰۱
برگزاری امتحانات	سوم	۱۱۶	۱۰/۸۳	۱۱	۱۱	۲/۴۷	۳	۱۶	-۰/۳۶۲	۰/۱۳۵
	چهارم	۱۰۷	۱۰/۷۸	۱۱	۱۲	۲/۶۲	۴	۱۷	۰/۱۶۵	-۰/۳۳۶
تندرستی	سوم	۱۱۶	۲/۸۵	۳	۲	۱/۵۳	۰	۶	۰/۲۲۱	-۰/۵۳۲
	چهارم	۱۰۷	۳/۲۴	۳	۳	۱/۳۴	۰	۶	۰/۰۲۳	-۰/۳۱۰
عادت‌های مطالعه	سوم	۱۰۷	۴۸/۰۰	۴۸	۴۹	۸/۸۰	۲۳	۶۹	-۰/۱۰۳	-۰/۰۰۴
	چهارم	۱۱۶	۴۷/۷۴	۴۸	۴۱	۹/۸۱	۱۵	۷۳	-۰/۱۲۱	۰/۴۳۰

مطالعه در بین سال سوم و چهارم از آزمون تی مستقل استفاده خواهد شد.

جدول ۶ آزمون همگنی واریانس براساس سال تحصیلی گزارش شده است. بر اساس داده‌ها فرض همگنی واریانس‌ها برای تمام تغییرها تایید می‌شود ($P > 0/05$). لذا جهت مقایسه عادت‌های

جدول ۶. آزمون همگنی واریانس براساس سال تحصیلی

آزمون لون	سطح معناداری
تقسیم‌بندی زمان	۰/۰۵۲
وضعیت فیزیکی	۰/۵۰۰
توانایی خواندن	۱/۹۰۱
یادداشت کردن	۰/۰۱۰
انگیزش یادگیری	۰/۴۹۰
حافظه	۰/۰۰۵
برگزاری امتحانات	۱/۰۰۶
تندرستی	۲/۳۶۷
عادت‌های مطالعه	۱/۷۶۱

سال سوم و چهارم تفاوت معناداری ندارد ($P > 0/05$). درحالی‌که تفاوت میانگین تندرستی در بین دانشجویان سال سوم و چهارم معنادار است ($P < 0/05$). به عبارت دقیق‌تر، متوسط تندرستی در بین دانشجویان سال چهارم بیشتر از دانشجویان سال سوم است.

در جدول ۷ آزمون مقایسه میانگین عادت‌های مطالعه براساس سال تحصیلی گزارش شده است. براساس یافته‌های این جدول نتایج زیر را می‌توان گرفت که: متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و عادت‌های مطالعه برای دانشجویان

جدول ۷. آزمون مقایسه میانگین عادت‌های مطالعه براساس سال تحصیلی

آزمون تی مستقل	درجه آزادی	سطح معناداری	کران پایین	کران بالا	
تقسیم‌بندی زمان	۰/۶۰۸-	۲۲۱	۰/۵۴۴	۰/۷۲-	۰/۳۸
وضعیت فیزیکی	۱/۰۹۰	۲۲۱	۰/۲۷۷	۰/۲۰-	۰/۷۱
توانایی خواندن	۰/۴۷۷	۲۲۱	۰/۶۳۴	۰/۴۵-	۰/۷۳
یادداشت کردن	۱/۸۶۸	۲۲۱	۰/۰۶۳	۰/۰۲-	۰/۸۵
انگیزش یادگیری	۱/۱۰۸	۲۲۱	۰/۲۶۹	۰/۲۴-	۰/۸۴
حافظه	۱/۰۶۸-	۲۲۱	۰/۲۸۷	۰/۵۹-	۰/۱۷
برگزاری امتحانات	۰/۱۳۵	۲۲۱	۰/۸۹۲	۰/۶۳-	۰/۷۲
تندرستی	۲/۰۱۶-	۲۲۱	۰/۰۴۵	۰/۷۷-	۰/۰۱-
عادت‌های مطالعه	۰/۲۰۹	۲۲۱/	۰/۸۳۴	۲/۲۰-	۲/۷۲

رشته تحصیلی

مقایسه عادت‌های مطالعه در بین رشته‌های مشاوره، علوم تربیتی، عمران و نقشه‌برداری لازم است نرمال بودن و همگونی واریانس عادت‌های مطالعه براساس رشته تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

در جدول ۸ آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه به تفکیک رشته تحصیلی گزارش شده است. به به منظور آزمون

جدول ۸. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای عادت‌های مطالعه به تفکیک رشته تحصیلی

عادت‌های مطالعه	رشته تحصیلی	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشی‌دگی
تقسیم‌بندی زمان	مشاوره	۶۱	۵/۵۴	۶	۶	۲/۰۶	۱	۱۰	۰/۲۲۲-	۰/۴۸۲-
	علوم تربیتی	۵۷	۵/۶۵	۵/۱۵	۵	۲/۱۳	۲	۱۰	۰/۲۵۷	۰/۳۳۷-
	عمران	۶۰	۵/۲۱	۵	۴	۲/۰۸	۰	۱۰	۰/۰۸۰	۰/۳۵۷-
	نقشه‌برداری	۴۵	۴/۸۴	۵	۴	۱/۹۶	۰	۸	۰/۲۸۶-	۰/۵۰۰-
وضعیت فیزیکی	مشاوره	۶۱	۵/۱۴	۵	۵	۱/۵۳	۰	۸	۰/۶۵۴-	۱/۳۶۳
	علوم تربیتی	۵۷	۵/۴۸	۵/۵۰	۷	۱/۵۷	۲	۸	۰/۱۷۸-	۰/۹۱۱-
	عمران	۶۰	۵/۰۰	۵	۷	۱/۹۲	۱	۹	۰/۲۴۵-	۰/۸۵۷-
	نقشه‌برداری	۴۵	۴/۶۵	۵	۵	۱/۸۵	۱	۹	۰/۱۶۵	۰/۰۷۷-
توانایی خواندن	مشاوره	۶۱	۷/۹۸	۸	۹	۲/۲۲	۳	۱۲	۰/۰۰۱	۰/۵۲۵-
	علوم تربیتی	۵۷	۸/۳۲	۸	۸	۲/۰۳	۵	۱۳	۰/۴۳۹	۰/۴۵۰-
	عمران	۶۰	۸/۹۳	۹	۸	۲/۰۸	۵	۱۴	۰/۲۴۳	۰/۱۰۸-
	نقشه‌برداری	۴۵	۸/۱۳	۸	۵	۲/۵۲	۳	۱۵	۰/۲۳۸	۰/۰۴۶-
یادداشت کردن	مشاوره	۶۱	۳/۲۸	۳	۴	۱/۶۷	۰	۶	۰/۱۴۴-	۰/۸۲۴-
	علوم تربیتی	۵۷	۳/۳۱	۳	۳	۱/۵۹	۰	۶	۰/۲۶۵-	۰/۳۰۷-
	عمران	۶۰	۳/۰۲	۳	۴	۱/۷۸	۰	۶	۰/۰۲۶-	۰/۷۹۱-
	نقشه‌برداری	۴۵	۳/۴۰	۳	۵	۱/۶۲	۰	۶	۰/۱۱۶-	۰/۹۸۲-
انگیزش یادگیری	مشاوره	۶۱	۷/۸۸	۸	۹	۲/۰۱	۳	۱۲	۰/۲۸۰-	۰/۴۳۷-
	علوم تربیتی	۵۷	۷/۷۷	۸	۸	۱/۸۳	۲	۱۲	۰/۲۲۵-	۰/۷۰۷-
	عمران	۶۰	۷/۴۹	۸	۸	۱/۸۹	۳	۱۱	۰/۱۵۴-	۰/۵۹۱-
	نقشه‌برداری	۴۵	۷/۲۹	۷	۶	۲/۴۸	۲	۱۲	۰/۰۶۶-	۰/۴۸۷-
حافظه	مشاوره	۶۱	۴/۵۷	۵	۵	۱/۱۹	۲	۷	۰/۳۲۸-	۰/۱۴۵-
	علوم تربیتی	۵۷	۵/۰۳	۵	۵	۱/۴۱	۲	۸	۰/۱۸۱-	۰/۶۲۲-
	عمران	۶۰	۴/۰۸	۴	۴	۱/۴۲	۱	۷	۰/۰۷۰	۰/۰۸۷-
	نقشه‌برداری	۴۵	۴/۰۴	۴	۵	۱/۵۸	۱	۷	۰/۱۴۷-	۰/۸۴۴-
برگزاری امتحانات	مشاوره	۶۱	۱۱/۱۹	۱۲	۱۲	۲/۵۸	۵	۱۶	۰/۲۹۳-	۰/۲۴۹-

عادت‌های مطالعه	رشته تحصیلی	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشیدگی
تندرستی	علوم تربیتی	۵۷	۱۱/۲۴	۱۱	۱۰	۲/۵۶	۷	۱۷	۰/۳۲۲	-۰/۵۹۸
	عمران	۶۰	۱۰/۴۵	۱۱	۱۱	۱/۹۰	۷	۱۶	۰/۳۹۰	-۰/۰۱۷
	نقشه‌برداری	۴۵	۱۰/۲۰	۱۱	۱۳	۳/۰۴	۳	۱۶	-۰/۳۷۵	-۰/۶۲۳
	مشاوره	۶۱	۳/۰۵	۳	۳	۱/۳۰	۰	۵	-۰/۲۴۰	-۰/۶۶۸
	علوم تربیتی	۵۷	۳/۳۲	۳	۳	۱/۴۲	۰	۶	۰/۰۷۵	-۰/۴۴۲
	عمران	۶۰	۲/۹۵	۳	۲	۱/۴۹	۰	۶	۰/۱۸۴	-۰/۳۰۵
	نقشه‌برداری	۴۵	۲/۸۰	۳	۲	۱/۶۳	۰	۶	۰/۳۷۰	-۰/۴۳۷
	مشاوره	۶۱	۴۸/۶۲	۴۹	۴۹	۸/۶۳	۲۵	۶۹	-۰/۱۸۰	۰/۳۲۶
	علوم تربیتی	۵۷	۵۰/۱۲	۵۰	۴۱	۸/۹۴	۳۴	۷۳	۰/۲۶۱	-۰/۴۶۷
	عمران	۶۰	۴۶/۸۶	۴۶/۴۹	۵۱	۸/۰۸	۳۲	۶۶	۰/۲۸۲	-۰/۵۰۶
عادت‌های مطالعه	مشاوره	۴۵	۴۵/۳۴	۴۵	۳۱	۱۱/۳۱	۱۵	۶۸	-۰/۲۹۵	۰/۱۸۹

مشاوره، علوم تربیتی، عمران و نقشه‌برداری از توزیع نرمال پیروی نمی‌کنند ($P < ۰/۰۵$). انگیزش یادگیری و عادت‌های مطالعه برای رشته‌های مشاوره، علوم تربیتی، عمران و نقشه‌برداری از توزیع نرمال پیروی می‌کنند ($P > ۰/۰۵$). برگزاری امتحانات برای رشته‌های مشاوره، علوم تربیتی و نقشه‌برداری دارای توزیع نرمال است اما برای رشته عمران از توزیع نرمال پیروی نمی‌کند ($P < ۰/۰۵$).

در جدول ۹ آزمون نرمال بودن متغیرهای عادت‌های مطالعه گزارش شده است. طبق یافته‌های این جدول تقسیم‌بندی زمان و توانایی خواندن برای رشته مشاوره، عمران و نقشه‌برداری دارای توزیع نرمال ($P > ۰/۰۵$) است، اما برای رشته علوم تربیتی از توزیع نرمال پیروی نمی‌کند ($P < ۰/۰۵$). وضعیت فیزیکی برای رشته‌های مشاوره، علوم تربیتی و عمران از توزیع نرمال پیروی نمی‌کنند ($P < ۰/۰۵$) اما برای نقشه‌برداری دارای توزیع نرمال است ($P > ۰/۰۵$). یادداشت کردن حافظه، تندرستی برای رشته‌های

جدول ۹. آزمون نرمال بودن متغیرهای عادت‌های مطالعه

عادت‌های مطالعه	رشته تحصیلی	آزمون شاپیرو-ویلک	سطح معناداری	عادت‌های مطالعه	رشته تحصیلی	آزمون شاپیرو-ویلک	سطح معناداری
تقسیم‌بندی زمان	مشاوره	۰/۹۷۰	۰/۱۳۶	انگیزش	علوم تربیتی	۰/۹۵۲	۰/۰۲۳
	عمران	۰/۹۶۷	۰/۱۱۵	یادگیری	عمران	۰/۹۶۶	۰/۰۹۶
	نقشه‌برداری	۰/۹۵۵	۰/۰۸۰		نقشه‌برداری	۰/۹۶۱	۰/۱۳۵
	مشاوره	۰/۹۳۵	۰/۰۰۳		مشاوره	۰/۹۲۹	۰/۰۰۲
وضعیت فیزیکی	علوم تربیتی	۰/۹۴۳	۰/۰۱۰	حافظه	علوم تربیتی	۰/۹۴۸	۰/۰۱۶
	عمران	۰/۹۴۲	۰/۰۰۷		عمران	۰/۹۴۸	۰/۰۱۳
	نقشه‌برداری	۰/۹۶۶	۰/۲۱۰		نقشه‌برداری	۰/۹۴۲	۰/۰۲۴
	مشاوره	۰/۹۶۶	۰/۰۹۲		مشاوره	۰/۹۷۲	۰/۱۷۹
توانایی خواندن	علوم تربیتی	۰/۹۵۳	۰/۰۲۷	برگزاری	علوم تربیتی	۰/۹۶۴	۰/۰۸۹
	عمران	۰/۹۶۴	۰/۰۷۵	امتحانات	عمران	۰/۹۴۶	۰/۰۱۱
	نقشه‌برداری	۰/۹۷۴	۰/۳۹۰		نقشه‌برداری	۰/۹۵۳	۰/۰۶۳
	مشاوره	۰/۹۴۶	۰/۰۰۹		مشاوره	۰/۹۲۶	۰/۰۰۱
یادداشت کردن	علوم تربیتی	۰/۹۴۳	۰/۰۰۹	تندرستی	علوم تربیتی	۰/۹۴۷	۰/۰۱۴
	عمران	۰/۹۳۹	۰/۰۰۵		عمران	۰/۹۴۵	۰/۰۱۰
	نقشه‌برداری	۰/۹۳۹	۰/۰۱۹		نقشه‌برداری	۰/۹۳۸	۰/۰۱۹
	مشاوره	۰/۹۹۲	۰/۹۶۴				
عادت‌های مطالعه	علوم تربیتی	۰/۹۶۸	۰/۱۳۰				
	عمران	۰/۹۸۰	۰/۴۲۸				
	نقشه‌برداری	۰/۹۸۶	۰/۸۴۸				

عادت‌های مطالعه از تحلیل واریانس یک‌راهه و برای تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی از آزمون ناپارامتری کروسکال والیس استفاده خواهد شد.

جدول ۱۰ نتایج آزمون همگنی واریانس برای متغیرهای انگیزش یادگیری و عادت‌های مطالعه گزارش شده است نتایج این جدول نشان می‌دهد واریانس عادت‌های مطالعه و انگیزش یادگیری در رشته‌های مختلف یکسان است. لذا به منظور مقایسه عادت‌های مطالعه در رشته‌های مختلف، برای متغیر انگیزش یادگیری و

جدول ۱۰. نتایج آزمون همگنی واریانس برای متغیرهای انگیزش یادگیری و عادت‌های مطالعه

متغیر	آزمون لون	سطح معناداری
انگیزش یادگیری	۲/۰۸۱	۰/۱۰۴
عادت‌های مطالعه	۱/۳۱۳	۰/۲۷۱

یادگیری و عادت‌های مطالعه در رشته‌های مختلف، یکسان است $(P > ۰/۰۵)$.

جدول ۱۱ نتایج آزمون تحلیل واریانس جهت مقایسه میانگین انگیزش یادگیری براساس رشته تحصیلی را گزارش می‌دهد. طبق یافته‌های این جدول، می‌توان نتیجه گرفت متوسط انگیزش

جدول ۱۱. نتایج آزمون تحلیل واریانس جهت مقایسه میانگین انگیزش یادگیری براساس رشته تحصیلی

متغیر	منبع تغییرات	جمع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
انگیزش یادگیری	گروه	۱۱/۴۷۲	۳	۳/۸۲۴	۰/۹۱۸	۰/۴۳۳
	خطا	۹۱۲/۳۴۳	۲۱۹	۴/۱۶۶		
	کل	۹۲۳/۸۱۵	۲۲۲			
عادت‌های مطالعه	گروه	۶۷۰/۴۱۵	۳	۲۲۳/۴۷۱	۲/۶۵۴	۰/۰۵
	خطا	۱۸۳۵۴/۸۶۴	۲۱۸	۸۴/۱۹۷		
	کل	۱۹۰۲۵/۲۷۵	۲۲۱			

جدول ۱۲ نتایج آزمون کروسکال-والیس جهت مقایسه میانگین تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی براساس رشته تحصیلی گزارش شده است. طبق یافته‌های این جدول، نتایج زیر را می‌توان گرفت که: متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، برگزاری امتحانات و تندرستی در رشته‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۲ نتایج آزمون کروسکال-والیس جهت مقایسه میانگین تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی براساس رشته تحصیلی گزارش شده است. طبق یافته‌های این جدول، نتایج زیر را می‌توان گرفت که: متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، برگزاری امتحانات و تندرستی در رشته‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۲. نتایج آزمون کروسکال-والیس جهت مقایسه میانگین تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی براساس رشته تحصیلی

تقسیم‌بندی زمان	وضعیت فیزیکی	توانایی خواندن	یادداشت کردن	حافظه	برگزاری امتحانات	تندرستی
۴/۲۰۶	۶/۰۹۷	۶/۰۲۱	۱/۴۱۳	۱۵/۹۹۳	۵/۵۸۲	۳/۹۹۲
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۰/۲۴۰	۰/۱۰۷	۰/۱۱۱	۰/۷۰۳	۰/۰۰۱	۰/۱۳۴	۰/۲۶۲

گرفت میانگین حافظه در رشته علوم‌تربیتی بیشتر از عمران و نقشه‌برداری است.

طبق یافته‌های جدول ۱۳، مشاهده می‌شود که میانگین حافظه بین دو رشته علوم‌تربیتی - عمران و علوم‌تربیتی - نقشه‌برداری تفاوت معناداری دارند ($P < 0.05$) و در سایر رشته‌ها تفاوت معناداری بین حافظه وجود ندارد ($P > 0.05$). به عبارت دقیق‌تر می‌توان نتیجه

جدول ۱۳. مقایسات زوجی میانگین حافظه در رشته‌های مختلف

گروه ۱	گروه ۲	آماره	خطای استاندارد	سطح معناداری
مشاوره	علوم‌تربیتی	-۲۰/۰۳۳	۱۱/۶۴۲	۰/۵۱۲
	عمران	۲۱/۷۱۳	۱۱/۴۹۱	۰/۳۵۳
	نقشه‌برداری	۱۹/۸۲۱	۱۲/۴۱۹	۰/۶۶۳
علوم‌تربیتی	عمران	۴۱/۷۴۶	۱۱/۶۸۹	۰/۰۰۲
	نقشه‌برداری	۳۹/۸۵۴	۱۲/۶۰۲	۰/۰۰۹
عمران	نقشه‌برداری	-۱/۸۹۲	۱۲/۴۶۲	۱/۰۰۰

نتیجه‌گیری و بحث

نتایج سوال اول پژوهش نشان می‌دهد میانگین نمره عادات‌های مطالعه دانشجویان ۴۷/۸۷ است با توجه به اینکه نمره حداکثر نمره به‌دست آمده ۹۰ است می‌توان نتیجه گرفت؛ عادات‌های مطالعه دانشجویان دانشگاه اصفهان در وضعیت متوسطی قرار دارد. پژوهش‌ها نشان می‌دهند وضعیت عادات مطالعه دانشجویان در دیگر دانشگاه‌ها نیز در تقریباً در وضعیت متوسطی قرار دارد. (کوشان و حیدری ۱۳۸۳، ترشیزی و همکاران ۱۳۹۱، زارع‌زاده و رسول‌آبادی ۱۳۹۴، علمدار و همکاران ۱۳۹۴، یمن فیروز و همکاران ۱۳۹۸). شاید دلیل آن این است که آنطور که باید دانشگاه و اساتید به عادات‌های مطالعه دانشجویان توجه نکرده‌اند.

نتایج سوال دوم پژوهش نشان می‌دهد؛ در مقایسه عادات‌های مطالعه میان زنان و مردان، متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، انگیزش یادگیری، برگزاری امتحانات، تندرستی و عادات‌های مطالعه برای مردان و زنان تفاوت معناداری ندارد. درحالی‌که میانگین یادداشت کردن و حافظه در زنان بالاتر از مردان است. یافته‌های حاضر در زمینه عدم تفاوت در اکثر مولفه‌ها و برتری زنان در یادداشت برداری، با نتایج پژوهش‌های ترشیزی و همکاران (۱۳۹۱) و زارع‌زاده و رسول‌آباد (۱۳۹۴) هم‌سو است. همچنین، عدم رابطه میان جنسیت و عادات‌های مطالعه در این پژوهش با یافته‌های هاشمیان و هاشمیان (۱۳۹۴) و یمن فیروز و همکاران (۱۳۹۸) مطابقت دارد. با این حال، در مولفه حافظه، یافته‌های این تحقیق با مطالعه کوشان و حیدری (۱۳۸۳) که برتری را برای پسران قائل بودند، متفاوت است. در مجموع شاید بتوان گفت دلیل اینکه در این پژوهش دختران در حافظه وضعیت

مطلوب‌تری نسبت به پسران دارند این است پسرانی که در نمونه آماری این پژوهش بودند بیشتر در رشته‌های مهندسی مشغول به تحصیل بوند و این دسته رشته‌ها حافظه‌سنج نیستند و بیشتر جنبه تحلیلی دارند. نتایج مقایسه عادات‌های مطالعه براساس سال تحصیلی نشان داد متوسط تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و عادات‌های مطالعه برای دانشجویان سال سوم و چهارم تفاوت معناداری ندارد اما متوسط تندرستی در بین دانشجویان سال چهارم بیشتر از دانشجویان سال سوم است. یافته‌ها با مطالعات هاشمیان و هاشمیان (۱۳۹۳)، ترشیزی و همکاران (۱۳۹۱) فریدونی مقدم و چراغیان (۱۳۸۸) و مدملی و همکاران (۱۳۹۴) همسو نبوده است. شاید بتوان این اختلاف را در پژوهش به جامعه آماری نسبت داد چرا که جامعه آماری پژوهش‌های ذکر شده دانشجویان علوم پزشکی بودند.

نتایج مقایسه عادات‌های مطالعه براساس رشته تحصیلی نشان داد میانگین حافظه در رشته علوم‌تربیتی بیشتر از عمران و نقشه‌برداری است و در سایر رشته‌ها تفاوت معناداری بین حافظه وجود ندارد. یافته‌های مذکور در حالی که با نتایج محمدی و همکاران (۱۳۹۶) در زمینه وجود تفاوت بین رشته‌ها همخوانی دارد، با پژوهش یمن‌فیروز و همکاران (۱۳۹۸) که تفاوت معناداری را گزارش نکرده بودند، متفاوت است. این اختلاف می‌تواند به علت جامعه آماری پژوهش باشد. در پژوهش فعلی رشته علوم تربیتی حافظه‌سنج‌تر است و دروس حفظی بیشتری دارد درحالی‌که دروس رشته عمران بیشتر تحلیلی و مسئله‌محور است.

کدگذاری اطلاعات و چگونگی معنادار کردن اطلاعات در حافظه تهیه شود. برای برگزاری امتحانات نشست‌هایی در زمینه آمادگی برای امتحانات و چگونگی استفاد از نتایج امتحانات قبلی برای بهبود عملکرد پیشنهاد می‌شود. در زمینه سلامتی اجرای برنامه‌های آموزشی با تاکید بر رابطه میان سلامت جسمی، سلامت روان و بازدهی تحصیلی در نظر گرفته شود.

به دلیل محدود بودن زمان امکان گردآوری داده‌ها از تمامی رشته‌های علوم انسانی و فنی مهندسی میسر نبوده و این پژوهش بر روی دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی، مشاوره، عمران و نقشه برداری متمرکز بوده بنابراین نتایج به دست آمده قابل تعمیم به سایر رشته‌ها نیست.

دسترسی به داده‌ها (Data Availability)

داده‌های مورد استفاده در این پژوهش قابل دسترس است.

تعارض منافع (Conflict of interest)

بنابر اظهار نویسندگان، مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

مشارکت‌های نویسندگان (Author contributions)

تمامی نویسندگان درصد مشارکت یکسان داشتند.

تامین مالی (Funding)

این پژوهش فاقد هر گونه حمایت مالی بوده است.

شفافیت (Declaration)

در تمامی مراحل انجام پژوهش شفافیت رعایت شده است.

در مجموع با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت عادت‌های مطالعه دانشجویان با وضعیت مطلوب فاصله‌ی قابل توجهی دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که ارتقای عادت‌های مطالعه نیازمند برنامه‌ریزی هدفمند و مداخله‌های آموزشی است. فراهم کردن فرصت‌هایی برای آشنایی دانشجویان با عادات مطالعه مطلوب، از طریق برگزاری کارگاه‌هایی با هدایت اساتید روان‌شناسی و دانشجویان موفق در این حوزه، و همچنین تولید و انتشار محتواهای آموزشی قابل دسترس مانند بروشورهای راهنمای عادات مطالعه اثربخش، می‌تواند در بهبود این وضعیت نقش موثری داشته باشد. با توجه به اینکه عادت‌های مطالعه ۸ مولفه دارد برای تقویت هر مولفه پیشنهاداتی ارائه می‌شود: برای تقویت تقسیم‌بندی و مدیریت زمان طراحی و اجرای کارگاه‌های آموزشی با تمرکز بر تکنیک‌های مدیریت زمان و آموزش نحوه تدوین برنامه‌های مطالعه زمانی مبتنی بر اصل تکرار فاصله‌دار که به دانشجویان کمک می‌کند تا به جای مطالعه متمرکز و طولانی مدت، زمان خود را بر پایه چرخه‌های بازگشتی یادگیری تنظیم کنند که ماندگاری مطالب در حافظه بلندمدت را به حداکثر می‌رساند در نظر گرفته شود. برای شرایط فیزیکی مطالعه بروشورهایی در مورد بهینه‌سازی محیط مطالعه، از جمله میزان نور، دمای محیط، صندلی و میز مطالعه استاندارد تدوین شود. در زمینه توانایی خواندن برگزاری دوره‌های آموزشی با تمرکز بر استراتژی‌های خواندن فعال به طوری که دانشجویان به جای مطالعه غیرفعال و صرفاً پیمایش متن، با روش‌هایی نظیر پرسش‌گری در حین مطالعه آشنا شوند تا درک معنایی آنان ارتقا یابد. برای یادداشت برداری تهیه بروشورهایی در مورد شیوه یادداشت برداری و خلاصه‌نویسی از کتاب‌ها پیشنهاد می‌شود. در حوزه انگیزش یادگیری خدمات مشاوره‌ای برای کمک به دانشجویان در یافتن معنا و هدف در فرآیند یادگیری توصیه می‌شود. در زمینه حافظه بروشورهایی در مورد تکنیک‌های

References

- Alamdard, H., Bakhtar, M., Sheikh Fatholahi, M., & Rezaian, M. (2017). Studying the study habits of students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2015. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 16(2). 155-168. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17353165.1396.16.2.1.5>
- Alimohammadi, N., Dehghani, M., Almasi, S., Ashtarani, E., Joonbakhsh, F., Paymard, E., & Khalili, A. (2018). Investigating the relationship between study habits and academic performance of Hamadan nursing students. *Elmi Pajoohan*, 16(3), 29-38. [In Persian]. <http://dx.doi.org/10.21859/psj.16.3.29>

- Bhat, Y. I., & Khandai, H. (2016). Academic achievements and study habits of college students of district pulwama. *Journal of Education and Practice*, 7(10), 19-24. <https://doi.org/10.30918/AERJ.63.18.043>
- Baldrige, K. P. (1970). *Methods of Study* (A. A. Seif, Trans). Duran. [In Persian].
- Castillo, A. I. R., Allag, C. F. B., Bartolome, A. J. R., Pascual, G. P. S., Villarta, R. O., & Tus, J. (2023). The impact of study habits on the academic performance of senior high school students amidst blended learning. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 10(5), 1-1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8122328>

- Cyril, A. V. (2015). Time management and academic achievement of higher secondary students. *Journal on School Educational Technology*, 10(3), 38-43.
- Das, S., & Mukherjee, R. Promoting study habits among dtudents of secondary level: role of parents, teachers and stakeholders. *The Social Science Review A Multidisciplinary Journal*, 3(2), 75-79. <https://doi.org/10.70096/tssr.250302013>
- Fereydouni Moghadam, M., & Cheraghian, B. (2009). Study habits and their relationship with academic performance in students of Abadan School of Nursing. *Development Steps in Medical Education*. 6(1). 28-21. [In Persian].
- Ghabchipoor, K. (2009). *The effect of using learning strategies (network and note-taking) in designing e-learning for maternal and child health courses on learning and memorization of midwifery students at Tehran University of Medical Sciences* [Master's thesis, Allameh Tabatabaei University]. [In Persian].
- Hashemian, M., & Hashemian, A. (2014). Comparison of reading habits of library students of Isfahan University and Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 14(9), 757-751. [In Persian].
- Hemmati Alamdarloo, G., Hossein Khanzadeh, Abbasali., Taher, M., & Arjomandi M. (2015). Comparing Study Experiences and Habits among Gifted and Normal Students. *Psychology of exceptional people*, 5(18), 45-69. [In Persian].
- Khan, Z. N. (2016). Factors effecting on study habits. *Online Submission*, 3(1), 145-150.
- Koshan, M., & Heidari, A. (2006). Studying study habits among students of Sabzevar University of Medical Sciences. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*. 13(4). 185-189. [In Persian].
- Kramarski, B., & Michalsky, T. (2009). Investigating preservice teachers' professional growth in self-regulated learning environments. *Journal of Educational Psychology*, 101(1), 161. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0013101>
- Modamoli, Y., Aslani, A., Ahmadi, Y., Mousavi, M., Mashalchi, H., Niksefat, M., & Modamoli, M. (2017). Studying study habits and related factors among students of the Faculty of Nursing and Midwifery of Dezful University of Medical Sciences in 2015. *Nursing Research*, 12(5), 27-34. [In Persian]. <http://dx.doi.org/10.21859/ijnr-12055>
- Mohammadi, M., Poursaberi, R., & Omidvar Borna, M. (2017). Study habits of Kermanshah University of Medical Sciences students and their relationship with demographic characteristics in 2015. *Ahvaz Jundishapur Education Development Journal*. 8(1). 20-29. [In Persian].
- Motevalli, S., Hamzah, M. S. G., Roslan, S., Hamzah, S. R. A., & Garmjani, M. G. (2021). The Effects of Study Skills Training on Qualitative Academic Achievement among Students. *Asian Journal of University Education*, 17(3), 130-141.
- Nair, R. T., & Kulkarni, U. K. (2020). Study habits and it's impact on academic performance in english of secondary school students in kalaburgi region. *Palarch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(12), 670-682.
- Rather, T. L., & Bhat, I. A. (2020). Study habits among students: an overview. *Ugc Care Group-I Journal*, 4(9), 188-193.
- Santos Jr, F. C., & Villarin, S. J. B. (2023). Factors affecting study habits of grade 6 pupils in Kalangahan, elementary school. *Online Submission*, 10(2), 123-136.
- Seifi, L., & Aiti, M. (2019). The effect of using mobile messaging networks on reading habits based on Rogers' theory: A case study of student-teachers of Farhangian University of South Khorasan Province. *Information and Public Library Research*, 26(4), 721-697. [In Persian].
- Sharma, G., & Vyas, C. (2016). A review on study habits of school going children in relation to their academic achievement. *International Journal of Scientific Research in Science and Technology*, 2(5), 166-171.
- Tarshizi, M., Varasteh, S., Pourrezaee, Z., & Fasihi, R. (2012). Study habits of students of Birjand University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*. 12(11). 876-866. [In Persian].
- Tagud, E. C., & Valle, A. M. (2023). Study habits and skills: its Influence on students' academic performance. *International Journal of Research Publications*, 129(1), 346-361. <https://doi.org/10.47119/IJRP1001291720235279>
- Yadav, N. (2024). Study of academic achievement of mathematics subject in the context of study habits of students. *International Journal of Scientific Research in Modern Science and Technology*, 3(2), 27-31. <https://doi.org/10.59828/ijrmst.v3i2.184>
- Yemen Firzo, M., Yadollahpour, M., & Esbakian, S. (2019). Study habits and skills among students: A case study of Babol University of Medical Sciences. *Educational Strategies in Medical Sciences*, 12(5), 8-1. [In Persian].
- Zarezadeh, Y., & Rasoulabadi, M. (2015). Study skills and habits of students of Kurdistan University of Medical Sciences and some related factors. *Development of Education in Medical Sciences*, 8(17), 37-29. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.22519521.1394.8.17.12.4>